

Övergång gymnasieskola – högskola Läsår 2013/14

UF0542

I denna beskrivning redovisas först allmänna uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde	2
A.2	Statistikområde	2
A.3	SOS-klassificering	2
A.4	Statistikansvarig	2
A.5	Statistikproducent	2
A.6	Uppgiftsskyldighet	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8	Gallringsföreskrifter	3
A.9	EU-reglering	3
A.10	Syfte och historik	3
A.11	Statistikanvändning	4
A.12	Uppläggning och genomförande	4
A.13	Internationell rapportering	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
B	Kvalitetsdeklaration	4
B.0	Inledning	4
B.1	Innehåll	5
1.1	Statistiska målstorheter	5
1.1.1	Objekt och population	5
1.1.2	Variabler	5
1.1.3	Statistiska mått	5
1.1.4	Redovisningsgrupper	5
1.1.5	Referenstider	5
1.2	Fullständighet	6
B.2	Tillförlitlighet	6
2.1	Tillförlitlighet totalt	6
2.2	Osäkerhetskällor	6
2.2.1	Urval	6
2.2.2	Ramtäckning	6
2.2.3	Mätning	6
2.2.4	Svarsbortfall	7
2.2.5	Bearbetning	7
2.2.6	Modellantaganden	7
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått	8

B.3	Aktualitet	8
3.1	Frekvens	8
3.2	Framställningstid	8
3.3	Punktlighet	8
B.4	Jämförbarhet och sam användbarhet	8
4.1	Jämförbarhet över tiden	8
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	9
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	9
B.5	Tillgänglighet och förståelighet	10
5.1	Spridningsformer	10
5.2	Presentation	10
5.3	Dokumentation	10
5.4	Tillgång till primärmaterial	10
5.5	Upplysningstjänster	10

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Utbildning och forskning

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Befolkningens utbildning

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS): Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostersgatan 23
Kontaktperson: Harald Theorin
Telefon: 019-17 69 37
Telefax: 019-17 70 82
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostersgatan 23
Kontaktperson: Harald Theorin
Telefon: 019-17 69 37
Telefax: 019-17 70 82
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99) eftersom studien är en undersökning som bygger på sambearbetningar av redan befintliga register inom SCB: *Universitets- och högskoleregistret/ Studenter och examina i högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå* (UF0205), *Registret över totalbefolkningen/Befolkningsstatistik* (BE0101) samt *Registret över elever i gymnasieskolan/Gymnasieskolan: Slutbetyg* (UF0102). Uppgiftsskyldighet finns för dessa register men är relevant i ett tidigare skede än vid framställningen av statistiken rörande övergången gymnasieskola – högskola. Se vidare i respektive *Beskrivning av statistiken* (BaS), www.scb.se/XX9999 (där XX9999 byts ut till respektive kod, t.ex. UF0205).

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Det register som skapas för tabelluttaget existerar endast temporärt under bearbetningen. De källregister som sambearbetas till tabeller om övergång gymnasieskola – högskola gallras inte. Se respektive *Beskrivning av statistiken* (BaS) för *Studenter och examina i högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå* (UF0205), *Registret över totalbefolkningen/Befolkningsstatistik* (BE0101) samt *Gymnasieskolan: Slutbetyg* (UF0102), www.scb.se/XX9999 (där XX9999 byts ut till respektive kod, t.ex. UF0205).

A.9 EU-reglering

Undersökningen är inte reglerad av EU.

A.10 Syfte och historik

Syftet med undersökningen är att beskriva hur många och hur stor andel av dem som avslutar gymnasieskolan som väljer att studera vidare i universitets- och högskoleutbildning inom 1-10 år.

Statistiken över övergång gymnasieskola – högskola togs första gången fram av SCB för läsåret 1979/80 och publicerades från början i bakgrundsmaterial om högskolan (BoH) och för läsåren 1997/98–2007/08 som tabeller på SCB:s webbplats under *Studenter och examina i högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå* (UF0205). Tabeller över övergång gymnasieskola – högskola ingick i även Statistiska meddelanden för statistikprodukten: *Gymnasieungdomars studieintresse* (UF0513) för läsåren 1995/96–2004/05.

För läsåren 2008/09–2009/10 publicerades statistiken i tabellform på webbsidan för UF0513, www.scb.se/UF0513. Från och med läsåret 2010/11 är *Övergång*

gymnasieskola – högskola en egen statistikprodukt under statistikområdet befolkningens utbildning.

A.11 Statistikanvändning

Statistik över övergång gymnasieskola – högskola används bl.a. av utbildningsdepartementet, Skolverket och Universitetskanslersämbetet. Kommuner, skolor och lärosäten använder statistiken som underlag för regional utbildningsplanering.

A.12 Uppläggning och genomförande

Undersökningen är en registerstudie. Uppgifterna sammanställs från individuppgifter som sambearbetas. Uppgifterna hämtas från följande register:

- Universitets- och högskoleregistret/Studenterna och examina i högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå (UF0205)
- Registret över totalbefolkningen/Befolkningsstatistik (BE0101)
- Registret över elever i gymnasieskolan/Gymnasieskolan: Slutbetyg (UF0102)

A.13 Internationell rapportering

Ingen internationell rapportering görs av övergång gymnasieskola – högskola.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

I den nya gymnasieskolan (GY 2011) ska utbildningen leda fram till en gymnasieexamen. Reformen kommer att ge ett betydande tidsseriebrott i statistiken. Läsåret 2013/14 examinerades de första eleverna. De kommer att ingå i nästa undersökning om övergång till högskolan.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

SCB deklarerar kvaliteten i undersökningar enligt ett kvalitetsbegrepp som består av fem huvudkomponenter:

- (1) **Innehåll**, som framför allt gäller statistikens målstorheter.
- (2) **Tillförlitlighet**, som avser osäkerhetskällor och hur dessa påverkar statistiken.
- (3) **Aktualitet**, som omfattar tidsaspekter som spelar roll för hur väl statistiken beskriver nuläget.
- (4) **Jämförbarhet och sammanvändbarhet**, som avser möjligheter till jämförelser, över tiden och mellan grupper, samt till att använda statistiken tillsammans med annan statistik.
- (5) **Tillgänglighet och förståelighet**, som avser statistikens fysiska tillgänglighet och dess förståelighet.

För mer information om kvalitetsbegreppet för officiell statistik och en mer detaljerad redovisning av innebörden i de fem huvudkomponenterna, se rapporten *Kvalitetsbegrepp och riktlinjer för kvalitetsdeklaration av officiell statistik (MIS2001:1)* i serien *Meddelande i samordningsfrågor för Sveriges officiella statistik*. Publikationen finns att tillgå på SCB:s webbplats.

De statistikvärden som framställs i övergången gymnasieskola – högskola bygger på bearbetningar av registerinformation som hämtas från register inom SCB. Då undersökningen baseras på administrativt material har studien fördelen av att vara totalräknad och inte behäftad med svarsbortfall.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

1.1.1 Objekt och population

Objektet är elever. Målpopulationen utgörs av elever som slutfört gymnasieskolan med slutbetyg eller annat motsvarande betyg, läsåren 2003/04–2012/13. Som rampopulation används *Registret över elever i gymnasieskolan/Gymnasieskolan: Slutbetyg*.

1.1.2 Variabler

Viktiga variabler i statistiken är:

- Övergång till högskolan
- Kön
- Boendekommun när eleven avslutar gymnasieskolan
- Program i gymnasieskolan
- Betyg i gymnasieskolan

1.1.3 Statistiska mått

Övergången till högskolan anges som procentandel och antal.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas fördelat på boendekommun, program och betyg i gymnasieskolan samt kön.

1.1.5 Referenstider

Uppgifter om gymnasieskolan avser läsår. Boendekommun avser den 31 december under det läsår som eleven avslutar gymnasieskolan.

Övergång till högskolan avser läsår efter avslutad gymnasieskola, och redovisas 1–10 läsår efter gymnasieskolan.

1.2. Fullständighet

Bearbetningen bygger på administrativa uppgifter från gymnasieskolor och högskolor. Samtliga gymnasieskolor och högskolor rapporterar in uppgifter till SCB. Elever med samlat betygsdokument ingår inte i statistiken, och inte heller elever med gymnasial utbildning från kommunal vuxenutbildning, folkhögskola eller annan utbildningsanordnare.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Då undersökningen baseras på administrativt material har studien fördelen av att vara totalräknad och inte behäftad med svarsbortfall.

Statistiken baseras på sambearbetningar av flera register. Statistikens tillförlitlighet beror därför på kvaliteten i de register som sambearbetas vid statistikframställningen. För mer information hänvisas till dokumentationer av respektive källa; *Studenter och examina i högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå* (UF0205), *Registret över totalbefolkningen/Befolkningsstatistik* (BE0101) samt *Gymnasieskolan: Slutbetyg* (UF0102) på SCB:s webbplats, www.scb.se/XX9999 (där XX9999 byts ut till respektive kod, t.ex. UF0205).

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Övergång gymnasieskola – högskola är en totalundersökning. Skattningarna är inte behäftade med urvalsosäkerhet.

2.2.2 Ramtäckning

Målpopulationen utgörs av elever som avslutar gymnasieskolan med slutbetyg, respektive läsår. Rampopulation är elever med slutbetyg eller annat jämförbart betyg från Registret över elever i gymnasieskolan/Gymnasieskolan: Slutbetyg. Registret bedöms hålla hög kvalitet vilket innebär att rampopulation väl överensstämmer med målpopulationen.

2.2.3 Mätning

Uppgift om övergång till högskolan bygger på registreringar i universitet och högskola. Att vara registrerad behöver dock inte betyda att en person verkligen studerar. Sannolikt innebär detta att övergången gymnasieskola – högskola överskattas något i undersökningen men ingen särskild studie har genomförts för att undersöka detta.

Eftersom uppgiften om boendekommun mäts i mitten av det läsår som eleven avslutar gymnasieskolan, tas ingen hänsyn till flyttningar under vårterminen i gymnasieskolan. Ingen studie har genomförts för att försöka bedöma storleken av denna felkälla för statistiken över boendekommun.

För information om mätinstrument: se respektive *Beskrivning av statistiken* (BaS) för *Studenter och examina i högskoleutbildning på grundnivå och*

avancerad nivå (UF0205), *Registret över totalbefolkningen/Befolkningsstatistik* (BE0101) samt *Gymnasieskolan: Slutbetyg* (UF0102), www.scb.se/XX9999 (där XX9999 byts ut till respektive kod, t.ex. UF0205)

2.2.4 Svarsbortfall

I undersökningen finns varken objektsbortfall eller partiellt bortfall för variabler.

2.2.5 Bearbetning

Bearbetningsfel är fel som kan uppkomma när man bearbetar det insamlade materialet, manuellt eller maskinellt.

För vissa typer av fel som uppkommer vid databeredning (dataregistrering, kodning och granskning/rättning) kan man efter studier som bygger på upprepning av dessa moment ibland dra slutsatser om både risker och konsekvenser.

Andra bearbetningsfel beror på den "mänskliga faktorn", t.ex. beräkningsfel, programmeringsfel och systemfel. Risken för att de skall inträffa och den konsekvens detta får för statistiken är mycket svår att beräkna. SCB arbetar kontinuerligt för att minimera riskerna för negativ inverkan på statistikens tillförlitlighet på grund av fel som beror på den "mänskliga faktorn", både förebyggande och genom snabba åtgärder när sådana fel upptäcks.

Bearbetningen av statistiken över övergång från gymnasieskola till högskola består i huvudsak av att koppla uppgifter från olika register genom sambearbetning av personnummer. Varje år ändrar knappt tusen personer personnummer på grund av olika anledningar. Den vanligaste orsaken är att felaktig födelsetid eller felaktigt kön registrerats i samband med invandring eller födelse. På grund av personnummerändringar kan en person finnas i register med fler än ett personnummer alternativt i olika register med olika personnummer. Detta skapar problem då flera olika personnummer kan avse samma individ.

Personnummerändringar bedöms ha ringa effekt på resultat för kvinnor och män på totalnivå. I små redovisningsgrupper, t.ex. små program eller små kommuner kan personnummerbyten påverka resultatet.

Utöver ovanstående finns det inga kända bearbetningsfel kvar. Resultaten har rimlighetskontrollerats kontinuerligt under arbetets gång.

2.2.6 Modellantaganden

Statistiken redovisar en tidsperiod på 1–10 år efter avslutad gymnasieskola p.g.a. att många gymnasieelever börjar studera vid högskolan långt efter de slutfört utbildningen. Genom att låta statistiken mäta en så pass lång period som upp till 10 år täcks de flesta nybörjarstudenter in i statistiken. Tidigare resultat från registerstudien visar att högst en procent påbörjar högskolestudier senare än 10 år efter gymnasieskolan.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Osäkerhetsmått i vanlig mening i form av konfidensintervall beräknas inte eftersom det är en totalräknad studie, och inte heller några andra osäkerhetsmått.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Statistiken framställs och publiceras en gång per år.

3.2 Framställningstid

Statistiken kan framställas så snart alla ingående delregister är klara, vilket innebär att publicering kan göras cirka ett år efter referensperiodens slut.

3.3 Punktlighet

Övergång gymnasieskola–högskola har publicerats i enlighet med gällande publiceringsplaner.

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Under sen höst 2013 upptäcktes en övertäckning i statistiken *Universitets- och högskoleregistret – Studenter och examina i högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå* (UF0205). Felet bestod av att studenter som gjort tidigt avbrott från kurs felaktigt var inkluderade i statistiken. En utförlig beskrivning finns på SCB:s webbplats, www.scb.se/UF0205, i rapporten ”Övertäckning i statistiken avseende registrerade och nybörjare på grundnivå och avancerad nivå läsåren 2006/07-2011/12”.

Statistiken *Övergång gymnasieskola – högskola*, årgångarna 2008–2012, korrigerades för ovanstående fel inför publiceringen av årgång 2013. Minskningen av andelen som påbörjat högskolestudier inom tre år efter avslutad gymnasieskola varierade från 0,1 procent år 2008 till 0,4 procent år 2012, jämfört med tidigare publicerade uppgifter. Årgång 2007 är inte rättad. Felet är sannolikt mindre än 0,1 procentenhet för detta år.

Övriga förändringar över tid

Förändringar i gymnasieskolan påverkar resultaten i undersökningen. Statistik för elever som avgick från gymnasieskolan läsåret 1994/95 påverkas av en sådan förändring. Just detta läsår var det relativt få elever som avgick från de nya 3-åriga yrkesprogrammen (program med arbetsplatsförlagd utbildning), och likaledes få som avgick från de tidigare 2-åriga yrkeslinjerna. Det resulterade i att en onormalt hög proportion av eleverna avgick från, i huvudsak, studieförberedande utbildningar. I förlängningen innebar detta att övergångsfrekvensen för denna årskull inte är jämförbar med andra läsår.

Definitionen av slutbetyg som används för objekten i populationen förändrades läsåret 1996/97. Före läsåret 1996/97 sattes sifferbetyg (1–5) per ämne i *avgångsbetyget*. Därefter har kursbetygen IG–MVG används i *slutbetyget*. Ef-

tersom avgångs-/slutbetyget i de båda betygssystemen kan innehålla icke godkända betyg men inte ämnen/kurser som inte betygsatts (t.ex. på grund av hög frånvaro) så är jämförbarheten mellan tidigare och senare populationer relativt god. Redovisning *fördelat* efter betygspoäng tillkom i statistiken i och med det senare betygssystemet.

Betygssystemet har förändrats ännu en gång – för den nya gymnasieskolan (GY 2011). Detta påverkar dock inte årets resultat i statistiken om övergången gymnasieskola – högskola

Redovisningen per boendekommun var ny för läsåret 2010/11, men redovisas även för läsåren 2006/07–2009/10 i *Statistikdatabasen*. Tidigare togs denna redovisning endast fram på uppdragsbasis.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

De variabler som bildar redovisningsgrupper har samma källa för samtliga individer som ingår i undersökningen. Elever som läst programmet International Baccalaureate får dock inte kursbetyg enligt skalan IG–MVG, och ingår därför inte i redovisning efter betygspoäng.

Vid jämförelser mellan kommuner av den andel som övergår till högskolan kan skillnader till viss del bero på olika fördelningar mellan studieförberedande och högskoleförberedande program i gymnasieskolan.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Statistiken över övergång från gymnasieskola till högskola, som är en registerstudie, är ämnesmässigt närliggande enkätundersökningen om *Gymnasieungdomars studieintresse* (UF0513), där ett urval av elever i gymnasieskolans avgångsklasser tillfrågas om planer på högskoleutbildning inom 3 år. Vid jämförelse med resultat från den undersökningen visar det sig att många börjar studera vid högskolan långt senare än inom de planerade 3 åren. Därför avser registerstudien en tidsperiod på 1–10 år efter avslutad gymnasieskola.

Registerstudien ger också större möjligheter att bryta ner statistik på mindre grupper än vad en enkät gör. Övergångsfrekvens per kommun är något som ofta efterfrågas. I registerstudien används *boendekommun* eftersom det ger möjlighet att redovisa statistik för samtliga 290 kommuner, till skillnad från gymnasiekommun som saknas för kommuner utan gymnasieskola.

Populationen i registerstudien hämtas från *Registret över elever i gymnasieskolan/Gymnasieskolan: Slutbetyg* (UF0102) avseende avgångna från gymnasieskolan. Därmed kan uppgifterna sammanvändas med annan statistik som avser denna population.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Övergång gymnasieskola – högskola presenteras i form av tabeller och diagram på SCB:s webbplats (www.scb.se/UF0542) samt i *Statistikdatabasen* som också nås via samma webbadress.

Tabeller avsedda för regional planering ingår i Regionala paket avseende SCB:s högskolestatistik (tabeller Ö1 och Ö2).

5.2 Presentation

Statistiken redovisas i form av tabeller, diagram och databastabeller.

5.3 Dokumentation

Framställningen av statistikregistret och statistiken beskrivs i *Dokumentation av statistiken (SCBDOK)*. Statistikens kvalitet beskrivs i innevarande dokument, *Beskrivning av statistiken (BaS)*. Båda dokumentationerna finns på SCB:s webbplats, www.scb.se/UF0542.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Primärdata för enskilda individer sparas inte. Specialbearbetningar kan dock utföras på uppdragsbasis eftersom källregistren finns på SCB. Forskare, utredare m.fl. kan få tillgång till avidentifierat material efter särskild prövning.

5.5 Upplysningstjänster

Upplysningar om statistik över övergång gymnasieskola – högskola lämnas av Harald Theorin, enheten för statistik om utbildning och arbete.

E-post: fornamn.efternamn@scb.se

Telefon: 019-17 69 37

Adress: SCB, 701 89 Örebro

För frågor rörande detaljer i de ingående källregistren hänvisas till respektive producent.